

Operan Lisbeta kryper u

Handlar om häxprocesser i Sund på 1600-talet – stående ovationer från publiken

Missa inte chansen att ta del av en storslagen opera. Alla delar i operan samspejar väl.

De stora satsningarna har lönat sig. Den dissonanta musiken väcker obehag hos åskådaren.

I går på torsdag kväll hade operan "Lisbeta – en trollkona skall du icke låta leva" premiär på Alandicas stora scen. Det är inte så ofta man får chansen att ta del av en roman som blir opera. Operan ges i två akter, 45 minuter vardera. Operan är baserad på **Carina Karlssons** roman "Märket", som går som följetong i Nya Åland i sommar.

Operan börjar med Skatans (**Veli Kujala**) intågande på scen som spelar kvarttonsackordeon, han jagar Lisbeta (**Sofie Asplund**). Efter en stund tågar härads hövdingen Psilander (**Philip Björkqvist**) och kyrkoherden Kjellinius (**Dan Karlström**) in, där de sjunger att de är behövda av Gud.

Librettot är bearbetat av författaren **Carina Karlsson** och regissören **Ida Kronholm**. Librettotexten kan åskådaren ta del av ovanför den stora scenen på Alandica.

Den stora salen i Alandica var nästan fullsatt, publiken ljöd högt och gav stående ovationer.

Dissonant musik

När man läst romanen "Märket" är det på något sätt svårt att föreställa sig att allt har hänt. Att man i Sund på 1600-talet faktiskt har bränt kvinnor på bål. Kvinnor som blivit utpekade som häxor.

Operan visualiserar detta. Berget i bakgrunden på scenen gör sig väl som kuliss och fungerar som hotbild, en hotbild man som åskådare märker av genomgående. Berget är mobilt och rör på sig under operans gång.

OPERA

Lisbeta – en trollkona skall du icke låta leva

Ges av: Kulturföreningen Katrina.

Spelplats: Alandicas stora scen.

Speldatum: 15 juli (urpremiär), 16 juli, 17 juli.

Sänds även live 17 juli på www.nipalive.ax och IP-TV kanal 65.

Tid: klockan 19.

Medverkande:

Lisbeta – **Sofie Asplund**, sopran

Psilander – **Philip Björkqvist**, basbaryton

Kjellinius – **Dan Karlström**, tenor

Karin – **Jenny Carlstedt**, mezzosopran

Ebba – **Therese Karlsson**, sopran

Per – **Aarne Pelkonen**, baryton

Skatan – **Veli Kujala**, kvarttonsackordeon

Orkester: Estonian Sinfonietta

Två körer, en manlig och en kvinnlig

Konstnärligt team:

Kompositör: Karólína Eiríksdóttir

Libretto: Carina Karlsson och Ida Kronholm

Dirigent: Anna-Maria Helsing

Körledare: Pipsa Juslin

Regi: Ida Kronholm

Koreografi: Soledad Howe

Scenografi: Maria Antman

Kostym: Matilda Karlström

Mask: Emelie Eriksson

Ljusdesign: Mari Agge

Repetiör: Dmitri Tyapkin

Ansvarig producent: Barbro Sundback

Operan kryper under skinnet, stämning- en är obehaglig. Musiken är ofta dissonant. Det onda och djävulens närvaro befästs i Skatan (Veli Kujala). Skatan fungerar som en vandrande hotbild.

Instrumentet kvarttonsackordeon pass- ar väl som ett varnande instrument. Den

manliga kören och den kvinnliga kören för berättelsen vidare. De utvecklar karaktärernas inre tankar.

Kvinnornas namn

Karin (**Jenny Carlstedt**) sjunger ut skulden hon känner. Den som bekantat sig med berättelsen vet att Karin falskt anklagar olika kvinnor för att vara häxa. Karin blev själv anklagad att vara häxa.

Genom operan får man namnen på kvinnorna som dömdes till döden: Lisbeta Skarp från Persnäs, Karin Persdotter från Emkarby, Maria Nilsdotter från Emkarby, Ebba Hindrichszon från Finby, Anna Bengtzdotter från Högbolstad, Margreta Mårtensdotter från Norrby och Ingeborg Olsdotter från Västansunda. Alla anklagade för att vara häxa.

Den kvinnliga kören kryper på scen när kyrkoherden Kjellinius (Dan Karlström) sjunger ut sitt dilemma, han är trots allt inte helt säker på sin sak.

Mäns våld mot kvinnor

De krypande kvinnorna kan ses som en symbol för det sätt kvinnorna tvingades att krypa ner inför kyrkoherden.

Man kan fundera över varför det är just en manlig och kvinnlig kör, men det gör sig väl med operans tema. Operan, som romanen den är baserad på, handlar om mäns våld mot kvinnor. Berättelsen utspelar sig på 1600-talet, närmare bestämt under åren 1666–1667, när de hemska häxförföljelserna skedde i Sund.

Mäns våld mot kvinnor är fortfarande ett samhällsproblem. Det är modigt och starkt att lyfta fram en dylik berättelse, och viktigt. Det dröjde flera hundra år, men på operascenen uttalas kvinnornas namn och deras öde glöms på så sätt inte bort. Kvin-

"Mäns våld mot kvinnor är fortfarande ett samhällsproblem. Det är modigt och starkt att lyfta fram en dylik berättelse, och viktigt."

Uppe på berget Sofie Asplund (Lisbeta), nedanför syns kyrkoherden Psilander (Philip Björkqvist) och Skatan (Veli Kujala) under premiären var utmärkt.

norna som blev dömda av maktens män på påhittade grunder.

Höga smällar

Koreografin samstämmer med musiken, rörelserna matchar libretton.

I akt två närmar sig döden, som åskådare blir man skrämmd av höga smällar. Sopranen **Therese Karlsson** (Ebba) sångröst ljuder högt i åskådarens öra i akt två, när det oundvikliga slutet närmar sig. Under operans gång är varje rörelse av

Fr.v. Dan Karlström (Kjellinius) och Philip Björkqvist (Psilander). De sjunger att Gud behöver deras arbete.

FOTO: TIINA TAHVANAINEN

Längst fram Therese Karlsson (Ebba), en av kvinnorna som döms till döden som häxa. Samspelet mellan operans olika delar var imponerande.

FOTO: TIINA TAHVANAINEN

Film är bäst på bio!

BIO
Savoy

16–22.7

SAL 1:

SUNE: UPPDRAG SOMMAR F-7/4 12€ fr 18.00, lö-sö 16.00, må 18.00, on 18.00

BLACK WIDOW F-12/9 14€ fr-må 20.00, on-to 20.00

SUPERNOVA F-12/9 14€ lö-sö 18.00, to 18.00

FAST & FURIOUS 9 F-12/9 14€ ti 18.00

A QUIET PLACE: PART 2 F-16/13 14€ ti 20.45

SAL 2:

SUPERNOVA F-12/9 14€ **PREMIÄR!** fr 18.15, må 18.15, on 18.15

THE HITMAN'S WIFE'S BODYGUARD F-16/13 14€ **PREMIÄR!** fr 20.15, sö 20.15, må 20.15, to 20.15

CROODARNA 2: EN NY TID F-7/4 12€ lö-sö 16.15, ti 18.15, to 18.15

FAST & FURIOUS 9 F-12/9 14€ lö 18.15, on 20.15

A QUIET PLACE: PART 2 F-16/13 14€ lö 21.00, ti 20.00

PELLE KANIN 2: PÅ RYMMEN F-7/4 12€ sö 18.15

nder skinnet

ören och till höger Jenny Carlstedt (Karin). Sofie Asplunds och Jenny Carlstedts sånginsatser under
FOTO: TIINA TAHVANAINEN

de medverkande uttänkta. Per (**Aarne Pelkkonen**) sjunger i akt två ut sin frustration över att hans fru Lisbeta är anklagad för att vara häxa, han vet inte vad han ska tro.

Tiden gick väldigt snabbt, vilket är ett gott tecken, operan var inte för långt utdragen. Både orkestermusiken och sångrösterna hördes väl i Alandica.

Operan spelas ännu ikväll och på lördag. På lördag sänder Nordens institut på Åland operan live, för de som inte har

möjlighet att närvara på plats.

För den som vill ta del av mera musik av den estniska orkestern Estonian Sinfonietta, finns det möjlighet att göra det. De ger en konsert i Jomala kyrka på söndag, den 18 juli, klockan 19.

TEXT:
VICTORIA KOTKAMAA
victoria.kotkamaa@nyan.ax
tfn 23 444

Från vänster Dan Karlström (Kjellinus), Philip Björkqvist (Psilander). Uppe på berget Therese Karlsson (Ebba), Jenny Carlstedt (Karin). Nedanför berget Sofie Asplund (Lisbeta) i mitten med kördamer runt om: Pipsa Juslin, Tora Woivalin, Taika Tenhunen och Klara Karlsson.
FOTO: TIINA TAHVANAINEN

NOTISER

Shantifestival ställer in på grund av coronarestriktioner

Baltic Shanty Festival som skulle ha ordnats 21–22 augusti i Mariefhamn är inställd.

–Med de nya coronarestriktionerna blev situationen ohållbar. Osäkerheten är för stor kring artisternas inresa, testning och karantän. Dessutom finns risken att nya regler skulle komplicera läget ytterli-

gare, säger projektledaren **Kim Hansson**.

Festivalen, som arrangerades första gången 2015, ställdes nu in för andra året i rad på grund av pandemin.

–Det är verkligen att beklaga, men vi får ta nya tag och se fram mot nästa sommars festival första helgen i juli nästa år, säger Hansson. (vk)

KATRINA KAMMARMUSIK

10–14 AUGUSTI 2021

"På egna ben"

Konstnärlig ledare: Cecilia Zilliacus

Jenny Carlstedt · Bengt Forsberg · Isola Quartet · Carl Nielsen Kvintetten
Cuarteto Quiroga · Kali Railinen · Henrik Sandås Quintet · Cecilia Zilliacus m.fl.

Cuarteto Quiroga

www.katrina.ax

ÅLAND
100

emmaus SECOND HAND

www.emmaus.ax

Syning: Minna Palmqvist. Foto: David Lundberg (2009)

STRANDGATAN 20

MARIEHAMN

tel. +358 18 16069

kläder, skor, glas, porslin,
textilier, spel, böcker och
mycket mer

SKOGSHYDDSVÄGEN 7

MARIEHAMN

tel. +358 18 17643

möbler, heminredning,
elektronik, textilier, bygg-
varor och mycket mer

GODBY (S-MARKET)

FINSTRÖM

tel. +358 457 344 3989

kläder, skor, glas, porslin,
spel, böcker och mycket
mer

DEGERBY

FÖGLÖ

tel. +358 833 3562

kläder, skor, glas,
porslin, textilier,
böcker och
mycket mer